Кандидатура која ништа не решава

Пише: Слободан Антонић
петак, 04 јануар 2008 00:55

Председничка кандидатура Веље Илића слика је народњачке политике данас. Веља ће можда и добро проћи на изборима. Али, не и народњачка политика. Народњаштво, у овдашњој варијанти, заправо је ,,политика трећег пута". То је покушај да се споје национално самопоштовање и евроатлантске интеграције. Све док се питање Косова није заоштрило, тај спој је изгледао као могућ. Штавише, погледају ли се кампање Тадића и Николића стиче се утисак да је тај спој освојио целу српску политику. Ипак, реч је о привиду. Док је на нивоу порука реторика народњака тријумфовала, на нивоу одлучивања простор се за њих сузио. Ако Србија у догледној будућности стварно буде пред избором - Косово или ЕУ, тај простор ће сасвим да нестане.

Зашто Вељина кандидатура осликава кризу народњаштва? Зато што она ништа не решава. Она само служи за то да се одлука одложи. Свима је јасно да Веља нема изгледе да уђе у други круг. И тако, уместо да народњаци сада морају да изаберу између Тадића и Николића, тај избор се, захваљујући Вељи, одлаже за време после 20. јануара. Али, не плаћа ли се то одлагање, од свега неколико дана, исувише скупо?

Истина, постоји теорија да је операција ,,Веља за председника" заправо показатељ да је избор већ начињен. По тој теорији, Веља узима гласове оних бирача који су пре склони Николићу него Тадићу. Његовим кандидовањем се заправо умањује штета који ће Тадићу нанети Јовановић. Тако се смањује и могућност да Николић, после првог круга, још једном буде први на листи. Вељина кандидатура је услуга Тадићу. Поготово ако након свега Веља и Коштуница сложно позову своје бираче да гласају за Бориса.

Мана ове теорије је што се не види шта овом операцијом добијају Веља и Коштуница. Веља ће вероватно узети пар стотина хиљада гласова. И шта с тим? Исмеваће га ако добија мање од Маршићанина (415.000). Неће проћи боље ни ако добије мање од Карића (569.000). Још мање ће нешто добити Коштуница. Својим наступом и личношћу Веља

тешко да ће у овој кампањи ојачати идеологију трећег пута. А један део ДСС гласача из унутрашњости можда ће трајно да остане код Веље.

Какогод, утисак који ће се оставити на јавност неће бити најбољи. Ако Тадић изгуби, рећи ће се да је то народњачка кривица. Они су пропустили да га на време подрже, калкулисали су до последњег тренутка, истакли свог кандидата, збуњивали бираче... Ако пак Тадић победи, опет ће се рећи да ту нема никакве заслуге народњака, Јер, они су пропустили да га на време подрже, калкулисали су до последњег тренутка, истакли свог кандидата, збуњивали бираче... Шта мари ако иза свега стоји чак и договор. За јавност, народњаци ће остати калкуланти и оклевала.

Још лошије ће народњаци да прођу код самих победника. Макијавели је лепо приметио да победници не воле неутралне. Боље је на време изабрати страну, саветује он. Победник ће са тобом поделити победу, а поражени ће, и у невољи, осећати извесну обавезу према теби. Неутралног, напротив, презиру и победник и поражени. Дакле, ако победи Тадић, народњацима ће остати налепница нелојалног и непоузданог савезника. Са друге стране, неутралност народњака можда и донесе победу Николићу. Али, ни од тога народњаци неће имати користи. Дојучерашњи савезник, подучава нас Макијавли, може се напустити тек после јасног договора са новим савезником. Јер, ако исувише нагло промениш страну и то без јасног договора, од савезника ћеш направити непријатеља, али од непријатеља нећеш стићи да направиш савезника. Тако ћеш на крају имати два непријатеља. Стога, ако народњаци оставе Тадића самог па он изгуби изборе, Тадић ће их презирати што су га оставили на цедилу. Али, ни Николић им неће бити претерано захвалан, поготово ако са њиме не постигну договор. А како са њим да се договоре после народњачког ,,мајског вероломства”?

И без Макијавелија, народњаци знају да њихова игра са председничким изборима није добра. Но, избор пред којима се они налазе збиља је тежак. Не бирају они политичког савезника. Они бирају читаву политику. Непријатељски став САД и ЕУ према српским интересима гура их да изаберу Николића. Групна умреженост и политички конформизам упућују их да изаберу Тадића. Као Буриданов магарац, између два једнака стога сена, они су до сада оклевали. Код Буридана, магарац је, не могавши да се одлучи, на крају угинуо. Ако предуго буду оклевали народњаци су у прилици да поделе исту политичку судбину.